

1. Βιβλία

- Δ. Βαλαής, *Σχέσεις Εκκλησίας – Πολιτείας: Το ζήτημα της μοναστηριακής περιουσίας στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος*, εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2019, σσ.602.
- Δ. Βαλαής, *Εκκλησία και σχολική παιδεία επί τη βάσει πατριαρχικών και συνοδικών εγγράφων της περιόδου 1593-1821*, εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2018, σσ.860.
- Δ. Βαλαής, *Εκκλησιαστική Ιστορία: Ζητήματα της β' Χιλιετίας*, εκδόσεις Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2017, σσ.850.
- Β. Κουκουσάς - Δ. Βαλαής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, τ.Α', εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011, σσ.989.
- Β. Κουκουσάς - Δ. Βαλαής, *Θέματα Εκκλησιαστικής Ιστορίας*, τ.Β', εκδ. Μπαρμπουνάκη, Θεσσαλονίκη 2011, σσ.721.
- Δ. Βαλαής, *Η πατριαρχία του Θεοδοσίου Β' (1769-1773). Συμβολή στη μελέτη της θεσμικής λειτουργίας του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τη μεταβυζαντινή περίοδο*, εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009, σσ.651.
- Δ. Βαλαής, *Συμβολή στην ιστορία των Μητροπόλεων του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά τον 17^ο αιώνα (Αγχιάλου, Ίμβρου, Μελενίκου, Σωζοπόλεως)*, εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006, σσ.327.
- Δ. Βαλαής, *Ανάλεκτα από τη χειρόγραφη παράδοση του Ελληνισμού (17^{ος}-19^{ος} αι.)*, εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006, σσ.307.
- Δ. Βαλαής, *Πτυχές από την πνευματική κίνηση στον υπόδουλο και τον παροικιακό Ελληνισμό κατά την περίοδο του 18^{ου} -19^{ου} αιώνα*, εκδόσεις Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005, σσ.277.
- Δ. Βαλαής, *Η θρησκευτική διάσταση στη ζωή και το έργο του Γιάννη Μακρυγιάννη*, εκδόσεις Τέρτιος, Κατερίνη 1994, σσ.353.

2. Άρθρα

- Δ. Βαλαής, «Ο Χαρτοφύλαξ Νικηφόρος Ιβηρίτης: Ένας Αγιορείτης αγωνιστής του 1821 πρόσφυγας στο ελεύθερο ελληνικό κράτος», σσ.36, [υπό έκδοση στα Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: *Η Μακεδονία στην Επανάσταση του 1821: Πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές και ιστοριογραφικές διαστάσεις* (Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 12-14/2/2021)].
- Δ. Βαλαής, «Η θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στην Οθωμανική Αυτοκρατορία και η στάση του στην Ελληνική Επανάσταση του 1821», στο Ευαγγελία Αμοιρίδου – Λίνα Παπαδοπούλου (επιμ.), *Επανάσταση του 1821 - Ορθόδοξη Εκκλησία και Θρησκεία*, [Πρακτικά Ημερίδας (25.02.2021), Τμήμα Θεολογίας ΑΠΘ - Ερευνητικό Πρόγραμμα ΕΛΙΔΕΚ «ΔιαΠαΝτοΣ.21»], εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2023, 60-87.
- Δ. Βαλαής, «Πρωτοβουλίες Ελλήνων της Οδησού, του Ταγαρόγ και του Κισνοβίου για την ενίσχυση του αγώνα της Ελληνικής Εθνεγερσίας του 1821», σσ.20, υπό έκδοση στα Πρακτικά του Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: *Παροικιακός Ελληνισμός και Ελληνική Επανάσταση* (Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, 25-26/6/2021).
- Δ. Βαλαής, «Επισημάνσεις περί του ηγετικού ρόλου του Οικουμενικού Πατριαρχείου κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας», σσ.10, υπό έκδοση στα Πρακτικά του Διαδικτυακού Συνεδρίου: *Η πολυδιάστατη, διαχρονική και οικουμενική Επανάσταση του 1821*, (Ι. Μονή Βατοπαιδίου Αγίου Όρους, 25/1/2022).
- Δ. Βαλαής, «Η μέριμνα του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη σχολική παιδεία: Η περίπτωση της Ελληνικής Σχολής του Χάσκιοϊ (Πικριδίου) Κων/πόλεως», σσ.16 (υπό έκδοση σε Συλλογικό Τόμο προς τιμήν του Ομ. Καθηγητή Ι. Πέτρου).
- Δ. Βαλαής, «Τα νεανικά χρόνια και οι σπουδές του Μητροπολίτη Πενταπόλεως Αγίου Νεκταρίου», σσ.16 (υπό έκδοση στον Τόμο Μνήμης της Μαρίας Καζαμία).

- Δ. Βαλαής, «Τα περί μοναστηριακής περιουσίας κυβερνητικά μέτρα στο νεοπαγές ελληνικό κράτος κατά την περίοδο 1828-1834 και η περιουσιακή κατάσταση της Ι. Μονής Αγίου Δημητρίου Δαμαλά Τροιζηνίας», σσ.18 (υπό έκδοση σε Συλλογικό Τόμο της Ι. Μονής Σπηλιάς Αγράφων).
- Δ. Βαλαής, «Κοινωνικο-πολιτικές συγκρούσεις και εκκλησιαστικές αναστατώσεις στη Θεσσαλονίκη: από τα Ζηλωτικά του ΙΔ΄ αι. στις ενδοκοινοτικές διενέξεις της οθωμανικής περιόδου», στο *Φίλων Δώρημα τω καθηγητή Αθαν. Ε. Καραθανάση*, Θεολογική Σχολή ΑΠΘ, εκδ. Σταμούλη, Θεσσαλονίκη 2022, 57-87.
- Δ. Βαλαής, «Διασαφήσεις του Οικουμενικού Πατριαρχείου περί ιεροπραξιών επί α΄ πατριαρχίας Καλλινίκου Δ΄ (1801-1806)», στα *Πρακτικά Γ΄ Επιστημονικού Συμποσίου: Οικουμενικό Πατριαρχείο και Θεία Λατρεία*, συνδιοργάνωση: Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Βλατάδων, Πατριαρχικό Ίδρυμα Πατερικών Μελετών και Θεολογική Σχολή του ΑΠΘ (1-3 Δεκ. 2016), Θεσσαλονίκη 2019, 163-178.
- Δ. Βαλαής, «Πίος ο Ε΄ (1566-1572): Ένας δομικανός Πάπας Ρώμης», στο *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* [ηλεκτρονικό περιοδικό Τμήματος Θεολογίας ΑΠΘ], τ.8, τχ.1 (Ιούνιος 2019) 9-26.
- Δ. Βαλαής, «Το ποιμαντορικό έργο του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χρυσάνθου (1938-1941)», *Πρακτικά Επιστημονικής Διημερίδας: Ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών Χρυσάνθος Φιλιππίδης ο από Τραπεζούντος*, (27-28 Μαΐου 2016), επιμέλεια: Γ. Χρ. Τσιγάρας, έκδοση: Ιερά Μητρόπολις Μαρωνείας και Κομοτηνής, Κομοτηνή 2018, 193-249.
- Δ. Βαλαής, «Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας και το ζήτημα της ενότητας με τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία: Η στάση της Εκκλησίας της Ελλάδος επί Αρχιεπισκόπου Αθηνών Χρυσοστόμου Β΄ (1962-1967) στις πατριαρχικές πρωτοβουλίες», στο *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* τ.6, τχ.2 (2017) 25-49.
- Δ. Βαλαής, «Ενέργειες της Επισκοπικής Συνόδου της Μητρόπολης Θεσσαλονίκης επί προεδρίας Γενναδίου για τη βελτίωση της

οικονομικής κατάστασης του Κλήρου των «Νέων Χωρών», στο *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* τ.6, τχ.1 (2017) 1-32.

- Δ. Βαλαής, «Δύο πατριαρχικά και συνοδικά σιγίλλια περί των νεοσύστατων Κοινών Σχολών Καγιαπασίου Νίγδης (1845) και Φερτεκίου (1847) της επαρχίας Ικονίου της Μ. Ασίας», *Μικρασιατική Σπίθα* 20 (2016) 9-28.
- Δ. Βαλαής, “The Patriarch of Antioch Ignatius IV: The life of a prominent Hierarch”, *Patriarch Ignatius IV of Antioch a great Spiritual Leader of Peace, Dialogue and Reconciliation*, Festschrift in the Honor of His Beatitude Ignatius IV (Hazim) Patriarch of Antioch and All East, ed. Greek Orthodox Patriarchate of Antioch and All East, Archdiocese of Germany and Central Europe, University of Balamand, Cologne 2015, 16-19.
- Δ. Βαλαής, «Η θέση του Οικουμενικού Πατριαρχείου στο Οθωμανικό κράτος και η προάσπιση των δικαιωμάτων του: Η περίπτωση του Πατριάρχη Διονυσίου Ε΄ (1887-1891)», στο *Χριστιανικός βίος και πολιτική εξουσία: Ιστορικά ζητήματα και σύγχρονες προοπτικές στην Ανατολή και στη Δύση*, επιμ. Παν. Υφαντής, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2015, 77-103, βλ. το ίδιο ιταλιστί: “La posizione del Patriarcato Ecumenico nello stato Ottomano e la difesa dei suoi diritti: Il caso del Patriarca Dionysios V (1887-1891)” [traduzione di Markos Foskolos], στα Πρακτικά: *La vita dei Cristiani e il potere civile: Questioni storiche e prospettive attuali in Oriente e Occidente*, Atti del XIII Simposio intercristiano, Milano, 28-30 Agosto 2013, a cura di Luca Bianchi, edizioni San Leopoldo, Padova 2015, 151-170.
- Δ. Βαλαής, «Η εγκαταβίωση του λογίου Πατριάρχη Αλεξανδρείας Ματθαίου Ψάλτη στην Ι. Μονή Κουτλουμουσίου», *Πρακτικά Η΄ Διεθνούς Επιστημονικού Συνεδρίου: «Άγιον Όρος και Λογισόνη», Θεσσαλονίκη 22-24 Νοεμ. 2013*, Αγιορειτική Εστία, Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, Ένωση Λογοτεχνών Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2014, 179-191.
- Δ. Βαλαής, «Η καθιέρωση της τιμής των Ιεραποστόλων Αγίων Κυρίλλου και Μεθοδίου στη γενέτειρά τους Θεσσαλονίκη», *Proceedings of the Conference held by the Faculty of Theology “1150*

Years from the Mission of Cyrill and Methodius”, *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* τ.2, τχ.2 (2013) 68-92.

- Δ. Βαλαής, «Πτυχές από την Ιστορία της Μητρόπολης Δρύστρας: Βιογραφικός Αρχιερατικός κατάλογος του ΙΖ΄ αι. επί τη βάσει πατριαρχικών εγγράφων», *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* τ.2, τχ.1 (2013) 1-88.
- Δ. Βαλαής, «Πτυχές από τον βίο και τη δράση του Επισκόπου Πλαταμώνος και Λυκοστομίου Διονυσίου», *Πρακτικά Β΄ Ιστορικού Συνεδρίου Ραψάνης: Ιστορικά της Ραψάνης* (Ραψάνη 3-4 Ιουλίου 2010), *Μορφωτικός Σύλλογος Ραψάνης*, Λάρισα 2013, 35-48.
- Δ. Βαλαής, «Προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριάρχη Ιωακείμ Γ΄ για τη διευθέτηση του Αρχιεπισκοπικού ζητήματος της Κύπρου», στα *Πρακτικά: Ιωακείμ Γ΄ ο Μεγαλοπρεπής ο από Θεσσαλονίκης Οικουμενικός Πατριάρχης και η εποχή του, Θεσσαλονίκη 1912-2012, 100 χρόνια ελευθερίας*, επιμ. Θ. Δαρδαβέσης, Φιλόπρωτος Αδελφότης Ανδρών Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη 2012, 259-289.
- Δ. Βαλαής, «Η δράση του Μητροπολίτη Γενναδίου Αλεξιάδη κατά τον πρώτο χρόνο της απελευθέρωσης της Θεσσαλονίκης από τον Οθωμανικό ζυγό (1912-1913)», *ΣΥΝΘΕΣΙΣ* τ.1, τχ.2 (2012) 34-75.
- Δ. Βαλαής, «Προσπάθειες του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την εξάλειψη της σιμωνίας από την εκκλησιαστική ζωή (ΙΕ΄-ΙΖ΄ αι.)», στο *Εις Μαρτύριον τοις Έθνεσι, Τόμος Χαριστήριος Εικοσαετηρικός εις τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον*, Θεολογική Σχολή Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 2011, 47-74.
- Δ. Βαλαής, «Ο Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Θεοδόσιος Β΄ (1762-1769)», *Επιστημονική Επετηρίδα της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, Τιμητικό Αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Ιωάννη Χρ. Ταρνανίδη*, τ.17 (2007-8), [Θεσσαλονίκη 2010], 15-46.
- Δ. Βαλαής, «Οι εξελίξεις στη δυτική χριστιανοσύνη», στη σειρά: *Ιστορία της Ορθοδοξίας*, τ.4, *Η διάσπαση του χριστιανικού κόσμου (11^{ος}-16^{ος} αι.)*, εκδόσεις Road, [Αθήνα 2009], 222-245.

- Δ. Βαλαής, «Η Οθωμανική κυριαρχία σε χώρες των Ορθοδόξων», στη σειρά: *Ιστορία της Ορθοδοξίας*, τ.5, *Περίοδος αγώνων και μεγαλείου (15^{ος}-19^{ος} αι.)*, εκδόσεις Road, [Αθήνα 2009], 20-55.
- Δ. Βαλαής, «Το Οικουμενικό Πατριαρχείο κατά την περίοδο της Οθωμανικής κυριαρχίας», στη σειρά: *Ιστορία της Ορθοδοξίας*, τ.5, *Περίοδος αγώνων και μεγαλείου (15^{ος}-19^{ος} αι.)*, εκδόσεις Road, [Αθήνα 2009], 56-149.
- Δ. Βαλαής, «Η ελληνική παιδεία (15^{ος}-19^{ος} αι.)», στη σειρά: *Ιστορία της Ορθοδοξίας*, τ.6, *Ορθοδόξων βίος και πολιτισμός (15^{ος}-19^{ος} αι.)*, εκδόσεις Road, [Αθήνα 2009], 182-303.
- Δ. Βαλαής, «Ο Άγιος Νήφων ως Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης», στην επετειακή έκδοση: *Ο Άγιος Νήφων Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Τόμος επετειακός επί τη συμπληρώσει πεντακοσίων ετών από της κοιμήσεως αυτού (1508-2008)*, Ιερά Μονή Αγίου Διονυσίου, Αγιον Όρος 2008, 82-113.
- Δ. Βαλαής, «Ιστορική θεώρηση των απαρχών του πατριαρχικού προνομιακού ζητήματος κατά την πρώιμη Οθωμανική περίοδο», *Επιστημονική Επετηρίδα της Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, Νέα Σειρά, Τμήμα Θεολογίας, Τιμητικό Αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Απόστολο Αθ. Γλαβίνα*, τ.16 (2006), 21-63.
- Δ. Βαλαής, «Το εργαστήρι αντιγραφής και στάχωσης χειρογράφων της Μονής του Τιμίου Προδρόμου της Σωζόπολης κατά τον 17^ο αιώνα», *Περί Θράκης* τ.3 (2003) 177-207.
- Δ. Βαλαής, «Κατάλογος των Μητροπολιτών Σωζοπόλεως κατά τον 17^ο αιώνα», *Περί Θράκης*, τ.2 (2002) 85-112.
- Δ. Βαλαής, «Οι Μητροπολίτες Ίμβρου κατά τον 17^ο αιώνα με βάση πατριαρχικά και συνοδικά έγγραφα», *Κληρονομία* τ.31, τχ. Α'-Β' (1999), Θεσσαλονίκη 2000, 7-39.
- Δ. Βαλαής, «Οι δάσκαλοι των Σχολείων της Ραψάνης (1764-1836)», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, Τμήμα Θεολογίας* (Νέα Σειρά), Τιμητικό αφιέρωμα στον ομότιμο καθηγητή Αλέξανδρο Γουσίδη, τ.9 (1999), 19-41.
- Δ. Βαλαής, «Το χρησμολόγιο του Μαρτίνου Ζαδώκ», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, Τμήμα Θεολογίας*, (Νέα Σειρά), τ.6 (1996), 79-110.

- Δ. Βαλαής, «Η στάση του λόγιου μοναχού Βησσαρίωνα στις έριδες των μοναχών του Αγίου Όρους κατά τον ΙΗ΄ αιώνα», *Κληρονομία* τ.27, τχ. Α΄-Β΄ (1995), Θεσσαλονίκη 1996, 137-167.
- Δ. Βαλαής, «Συμβολή στην εκκλησιαστική ιστορία της Αγχιάλου κατά τον 17^ο αιώνα με βάση ανέκδοτα πατριαρχικά έγγραφα», *Κληρονομία*, τ.26, τχ. Α΄-Β΄ (1994), Θεσσαλονίκη 1996, 137-177.
- Δ. Βαλαής, «Ανέκδοτα δικαιοπρακτικά έγγραφα από το Λιασκοβέτσι (Λεπτοκαρυά) του Ζαγορίου της Ηπείρου κατά την περίοδο 1795 -1894», *Ηπειρωτικό Ημερολόγιο* (1995) 25-71.
- Δ. Βαλαής, «Ο λόγιος Δημήτριος Γοβδελάς», *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής του ΑΠΘ, Τμήμα Θεολογίας*, (Νέα Σειρά), τ.2 (1994), 207-226.
- Δ. Βαλαής, «Ο αντικοραϊστής λόγιος Ιγνάτιος Σκαλιώρας», *Κληρονομία* τ.21, τχ. Α΄ - Β΄ (1989), Θεσσαλονίκη 1992, 71-92.

3. Λήμματα στη «Μεγάλη Ορθόδοξη Χριστιανική Εγκυκλοπαιδεία»

- Δ. Βαλαής, «Αβέρωφ Γεώργιος», *ΜΟΧΕ Α΄*, 24-25.
- Δ. Βαλαής, «Αβραάμ ο εκ Καισαρείας», *ΜΟΧΕ Α΄*, 42.
- Δ. Βαλαής, «Αγαθάγγελος, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως (26 Σεπτ. 1826 – 5 Ιουλ. 1830)», *ΜΟΧΕ Α΄*, 49-50.
- Δ. Βαλαής, «Άγγελος Χριστόφορος», *ΜΟΧΕ Α΄*, 109.
- Δ. Βαλαής, «Αγράφων σχολές», *ΜΟΧΕ Α΄*, 181-182.
- Δ. Βαλαής, «Αγχιάλος», *ΜΟΧΕ Α΄*, 189-191.
- Δ. Βαλαής, «Αθανάσιος Δρύστρας», *ΜΟΧΕ Α΄*, 306-307.
- Δ. Βαλαής, «Αθανάσιος ο Ιβηρίτης», *ΜΟΧΕ Α΄*, 318.
- Δ. Βαλαής, «Αθανάσιος Αγχιάλου», *ΜΟΧΕ Α΄*, 305.
- Δ. Βαλαής, «Αθανάσιος Ίμβρου, Βενιέρης», *ΜΟΧΕ Α΄*, 305-306.
- Δ. Βαλαής, «Αθωνιάδα Σχολή», *ΜΟΧΕ Α΄*, 440-443.
- Δ. Βαλαής, «Ατινάν Ζαχαρίας», *ΜΟΧΕ Α΄*, 505.
- Δ. Βαλαής, «Αίνου Μητρόπολη», *ΜΟΧΕ Α΄*, 509-510.
- Δ. Βαλαής, «Ακάκιος Τραπεζούντος», *ΜΟΧΕ Β΄*, 43-44.
- Δ. Βαλαής, «Άκοβας εκκλησιαστική επαρχία», *ΜΟΧΕ Β΄*, 68.

- Δ. Βαλαής, «Αντώνιος Δρύστρας», *ΜΟΧΕ Γ'*, 75.

4. Βιβλιοκρισίες

- Δ. Βαλαής: Συμεών Πασχαλίδης, *Ιερά Μονή Παντοκράτορος. Προσκυνηματικός Οδηγός*, έκδοση Ιεράς Μονής Παντοκράτορος, Άγιον Όρος 2005, σσ.211 (υπό έκδοση στην «Κληρονομία»).
- Δ. Βαλαής: Δημήτρης Α. Μαυρίδης, *Από την ιστορία της Θράκης (1875-1925)*, Ιερά Μητρόπολις Ξάνθης και Περιθεωρίου, Ξάνθη 2006, σσ.159 (υπό έκδοση στην «Κληρονομία»).
- Δ. Βαλαής: Αρχιμ. Νεκτάριος Δρόσος (επιμέλεια), *Η ιστορική Μελίβοια*, εκδ. Φύλλα, Μελίβοια 2006, σσ.154, *Κληρονομία* τ.37, τχ. Α'-Β' (2005-2013), 497-499.
- Δ. Βαλαής: Αρχιμ. Νεκτάριος Δρόσος, *Αγιορείται Οσιομάρτυρες Ιεράς Μητροπόλεως Λαρίσης*, (Διπλωματική εργασία υποβληθείσα εις το Τμήμα Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης), εκδ. Φύλλα, Αθήναι 1999, σσ.237, *Κληρονομία* τ.37, τχ. Α'-Β' (2005-2013), 499-504.
- Δ. Βαλαής: Αρχιμ. Νεκτάριος Δρόσος, *Η ενορία των Αγίων Αντωνίων Αγιάς* [Ι. Μητρόπολις Δημητριάδος], εκδ. Φύλλα, Αγιά 2003, σσ. 121, *Κληρονομία* τ.37, τχ. Α'-Β' (2005-2013), 504-506.
- Δ. Βαλαής: Αρχιμ. Νεκτάριος Δρόσος (επιμέλεια), *Σύναξις Αγίων Αγίων*. Πρακτικά Ημερίδας (Αγιά, Κυριακή 18 Μαΐου 2003), Ιερά Μητρόπολις Δημητριάδος, εκδ. Φύλλα, Αγιά 2004, σσ.126, *Κληρονομία* τ.37, τχ. Α'-Β' (2005-2013), 506-509.
- Δ. Βαλαής: Σωφρόνιος Ευστρατιάδης, Μητρ. Λεοντοπόλεως, *Ο εν Βιέννη Ναός του Αγίου Γεωργίου και η Κοινότης των Οθωμανών υπηκόων*, ανατύπωσις Α' εκδόσεως, Επιμέλεια – Εισαγωγή - Ευρετήριο: Χαράλαμπος Γ. Χοτζάκογλου, αρχαιολόγος-ιστορικός, Βιβλιοπωλείον των Βιβλιοφίλων Κ. Χ. Σπανός, Αθήναι 1997, σσ. XI + 302 + XXIV, *Κληρονομία* τ.31, τχ. Α'-Β' (1999), Θεσσαλονίκη 2000, 383-388.
- Δ. Βαλαής: Μάχη Παΐζη – Αποστολοπούλου, *Ο θεσμός της πατριαρχικής εξαρχίας (14^{ος}-19^{ος} αιώνας)*, [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών, Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεο-

ελληνική Κοινωνία, 54], Αθήνα 1995, σσ.280 + χάρτες, *Ελληνικά* 47 (1997), 391-395.

- Δ. Βαλαής: Βενιζέλος Χ. Χριστοφορίδης, *Ισιδώρου Γλαβά αρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης, Ομιλίες*, τόμος πρώτος, *Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής, Τμήμα Θεολογίας του ΑΠΘ*, τ.1, Παράρτημα αρ.6, Θεσσαλονίκη 1992, σσ.237, *Μακεδονικά ΚΘ'* (1994), 407-408.
- Δ. Βαλαής: Δημήτρης Γ. Αποστολόπουλος, *Ο «Ιερός Κώδιξ» του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως στο β' μισό του ΙΕ' αιώνα. Τα μόνα γνωστά σπαράγματα*, [Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών 43, Θεσμοί και Ιδεολογία στη Νεοελληνική Κοινωνία], Αθήνα 1992, σσ.200, *Ελληνικά* 44 (1994), 227-231.